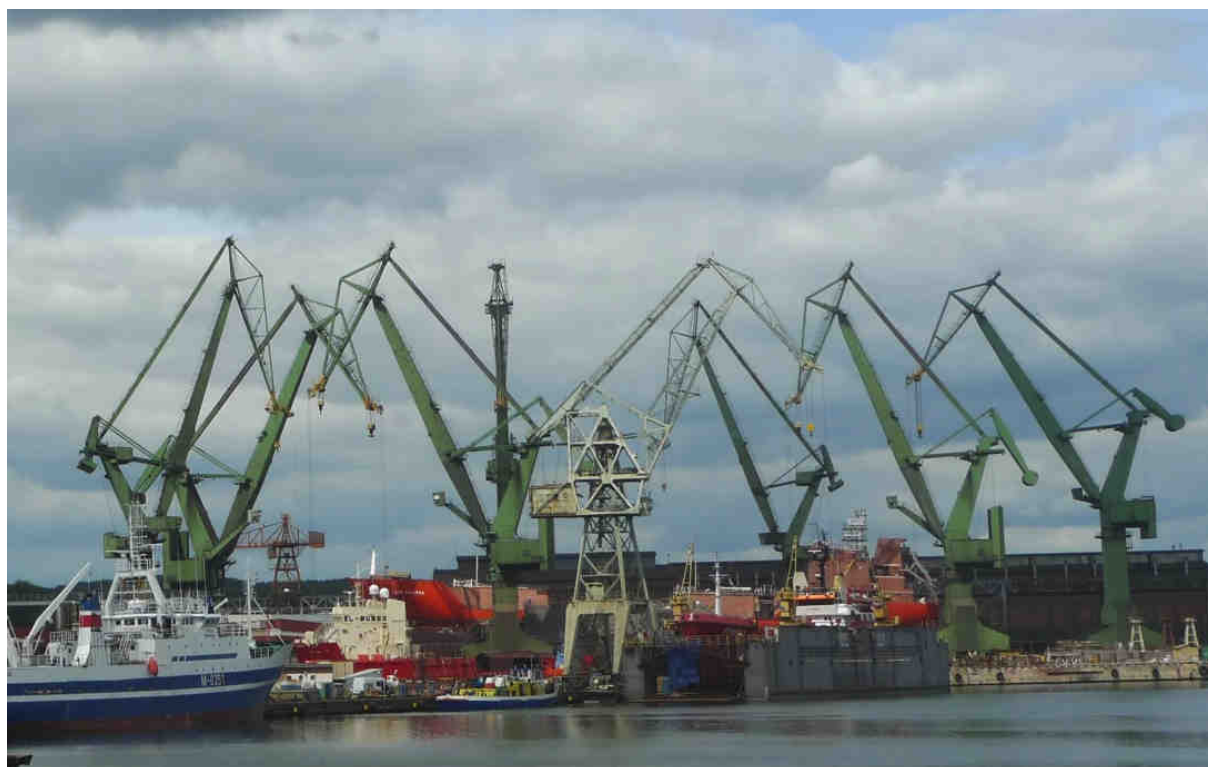

BIURO ROZWOJU GDAŃSKA, ul. Wały Piastowskie 24 80-855 GDAŃSK

Studium krajobrazu obiektów na terenie Młodego Miasta ze szczególnym uwzględnieniem dźwigów

Raport z badań społecznych

Gdańsk
listopad 2012 roku

Spis treści

Wstęp	3
Metodologia badań	4
Charakterystyka respondentów	5
Zainteresowanie dziedzictwem przemysłowym	7
Opinie dotyczące zachowania dźwigów stoczniowych	24
Podsumowanie	37
Aneks 1. Spis tabel	39
Aneks 2. Spis rycin	41
Aneks 3. Kwestionariusz ankiety	42

Wstęp

Gdańsk to miasto, które swoją tożsamość stara się kształtować w oparciu o dziedzictwo miasta portowego, miasta wolności i otwartości. Jednym z najważniejszych symboli miasta, oprócz Fontanny Neptuna, jest Żuraw nad Motławą. Warto się więc zastanowić czy i na ile żurawie stoczniowe wpisują się nie tylko przestrzeń miasta, ale także w symboliczny krajobraz Gdańska.

Dziedzictwem miasta portowego jest także stocznia i dźwigi portowe. Stanowią one duże pole do realizacji działań rewitalizacyjnych, w tym budowania tożsamości miejsca oraz tworzenia wizerunku miasta.

Przesłanki te pozwoliły na sformułowanie celu ankiety - poznania sposobu, w jaki dźwigi stoczniowe są postrzegane oraz ich miejsca w świadomości mieszkańców miasta a także osób spoza Gdańska:

- 1) weryfikacja tezy o dużym poparciu społecznym dla pozostawienia dźwigów portowych,
- 2) sprawdzenie czy i w jakim stopniu przekonania profesjonalistów o dużym znaczeniu dźwigów w krajobrazie miasta podzielane są przez przedstawicieli społeczeństwa,
- 3) poznanie funkcji przypisywanych gdańskim dźwigom.

Ankieta dotycząca żurawi stoczniowych w Gdańsku jest elementem „Studium krajobrazowego Młodego Miasta ze szczególnym uwzględnieniem dźwigów”.

Zrealizowane badanie ma charakter sondażowy, nie zostało przeprowadzone na próbie reprezentatywnej. Nie jest plebiscytem ani referendum, w którym zapaść mają decyzje dotyczące losów gdańskich żurawi stoczniowych. Ich wyniki mogą być wskazówką do dalszych działań podejmowanych przez władze miasta. Akcje typu „Milion głosów w obronie dźwigów stoczniowych” są cenną inicjatywą i mogą stać się źródłem interesujących pomysłów, jednak nie zobowiązują władz miasta do podejmowania decyzji.

W tekście kursywą zaznaczono cytaty z wypowiedzi respondentów.

Metodologia badań

Badania zostały zrealizowane za pomocą ankiety internetowej. Pytania w niej zawarte dotyczyły:

- 1) zainteresowania respondentów dziedzictwem poprzemysłowym,
- 2) zainteresowania dziedzictwem poprzemysłowym związanym z działalnością stoczni w Gdańsku,
- 3) zainteresowaniem dźwigami stoczniovymi w Gdańsku, ich ekspozycją i rolą w krajobrazie miasta,
- 4) funkcji pełnionych przez dźwigi stoczniove w Gdańsku,
- 5) zachowania lub nie dźwigów stoczniovych w Gdańsku (wraz z uzasadnieniem),
- 6) danych społeczno-demograficznych (miejsce zamieszkania, płeć, wiek, wykształcenie).

Ankieta dostępna była od 2 sierpnia do 30 września 2012 roku. Informacja o badaniu dostępna była na stronie internetowej Biura Rozwoju Gdańska. Informacje o realizacji badania rozesłane zostały także drogą e-mailową.

Badanie spotkało się z dużym zainteresowaniem. Linki przekierowujące do ankiety pojawiały się na licznych portalach internetowych. Najwyższy odsetek respondentów został przekierowany ze strony Forum Rozwoju Aglomeracji Gdańskiej (FRAG).

Tab. 1. Strony, z których respondenci zostali przekierowani do ankiety (n = 9 966)

lp.	strony, z których respondenci zostali przekierowani do ankiety	%
1.	www.frag.com.pl	64,7
2.	www.trojmiasto.pl	9,4
3.	www.facebook.com	7,8
4.	www.trojmiasto.gazeta.pl	5,7
5.	poczta	1,1
6.	www.brg.gda.pl	0,6
7.	inne	5,4
8.	brak danych	5,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Inne portale to: Wolne Forum Gdańsk, mojeosiedle.pl, skyscrapercity.pl, ibedeker.pl, lechia.gda.pl, forum.eksploracja.pl, kiwi.org.pl, mmtrojmiasto.pl, radiogdansk.pl, tvn24.pl, wyspa.art.pl, forum.brzezno.net.pl, monety.pl.

Analiza odpowiedzi w pytaniach otwartych (powtarzające się sformułowania, podobne błędy stylistyczne i ortograficzne) oraz bardzo krótki czas wypełnienia ankiety w niektórych przypadkach nasuwa przypuszczenia, że zdarzały się przypadki, gdy jedna osoba wypełniała ankietę kilkakrotnie. Przypadki takie nie zostały jednak wyłączone z próby ze względu na przyjęte założenia (chęć poznania opinii, badanie realizowane za pomocą Internetu na próbie niereprezentatywnej).

Charakterystyka respondentów

W badaniu wzięło udział 9 966 respondentów. Dwie trzecie badanych (67,2%) mieszkało w Gdańsku.

Tab. 2. Miejsce zamieszkania respondentów (n = 9 801)

lp.	miejsce zamieszkania	%
1.	Gdańsk	67,2
2.	poza Gdańskiem	32,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Wśród respondentów przeważały kobiety (54,7%), było ich nieznacznie więcej niż przeciętnie w Gdańsku (52,7%) i ogółem w Polsce (51,7%).

Tab. 3. Płeć respondentów (n = 9 792)

lp.	płeć	%
1.	kobieta	54,7
2.	mężczyzna	45,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 4. Struktura płci w 2010 roku – Polska i Gdańsk

lp.	płeć	%	
		Polska	Gdańsk
1.	kobieta	51,7	52,7
2.	mężczyzna	48,3	47,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Rocznika statystycznego Rzeczypospolitej Polskiej 2011* (Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2011) oraz *Informatora o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska za rok 2010* (Urząd Miejski w Gdańsku, Urząd Statystyczny w Gdańsku, Gdańsk, 2011).

Najmłodszy respondent miał 13 lat, najstarszy 88 lat, średnia wieku badanych wynosiła 29 lat. Wśród respondentów dominowały osoby w wieku produkcyjnym mobilnym (18-39 lat) i stanowiły 87,9% wszystkich badanych. W Gdańsku odsetek osób w tym wieku wynosi 32,5%, w całej Polsce 34,0%.

Tab. 5. Wiek respondentów (n = 9 066)

lp.	wiek	%
1.	do 17 lat	1,5
2.	18-24 lat	35,4
3.	25-39 lat	52,5
4.	40-59 lat	9,0
5.	60 i więcej lat	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 6. Struktura wieku w 2010 roku – Polska i Gdańsk

lp.	wiek	%	
		Polska	Gdańsk
1.	do 17 lat	18,7	16,4
2.	18-24 lat	10,2	8,1
3.	25-39 lat	23,8	24,4
4.	40-59 lat	27,6	27,4
5.	60 i więcej lat	19,7	23,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Rocznika statystycznego Rzeczypospolitej Polskiej 2011* (Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2011) oraz danych Referatu Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

Wśród respondentów najliczniej reprezentowane były osoby z wyższym wykształceniem (69,2%). Odsetek ten jest kilkakrotnie wyższy niż wśród mieszkańców Gdańska (17,0%) i przeciętny dla Polski (9,9%).

Tab. 7. Wykształcenie respondentów (n = 9 659)

lp.	wykształcenie	%
1.	niepełne podstawowe	0,1
2.	podstawowe	0,3
3.	gimnazjalne	1,8
4.	zawodowe	1,1
5.	średnie	27,5
6.	policealne/pomaturalne	0,0
7.	wyższe	69,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 8. Struktura wykształcenia w 2002 roku – Polska i Gdańsk

lp.	wykształcenie	%	
		Polska	Gdańsk
1.	niepełne podstawowe i nieustalone	5,7	6,2
2.	podstawowe	29,8	19,6
3.	zawodowe	23,2	17,0
4.	średnie	28,3	36,2
5.	policealne	3,1	4,0
6.	wyższe	9,9	17,0

Źródło: *Miasta w liczbach 2001-2002* (Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2004) na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Wypełnienie ankiety zajmowało respondentom przeciętnie 5 minut.

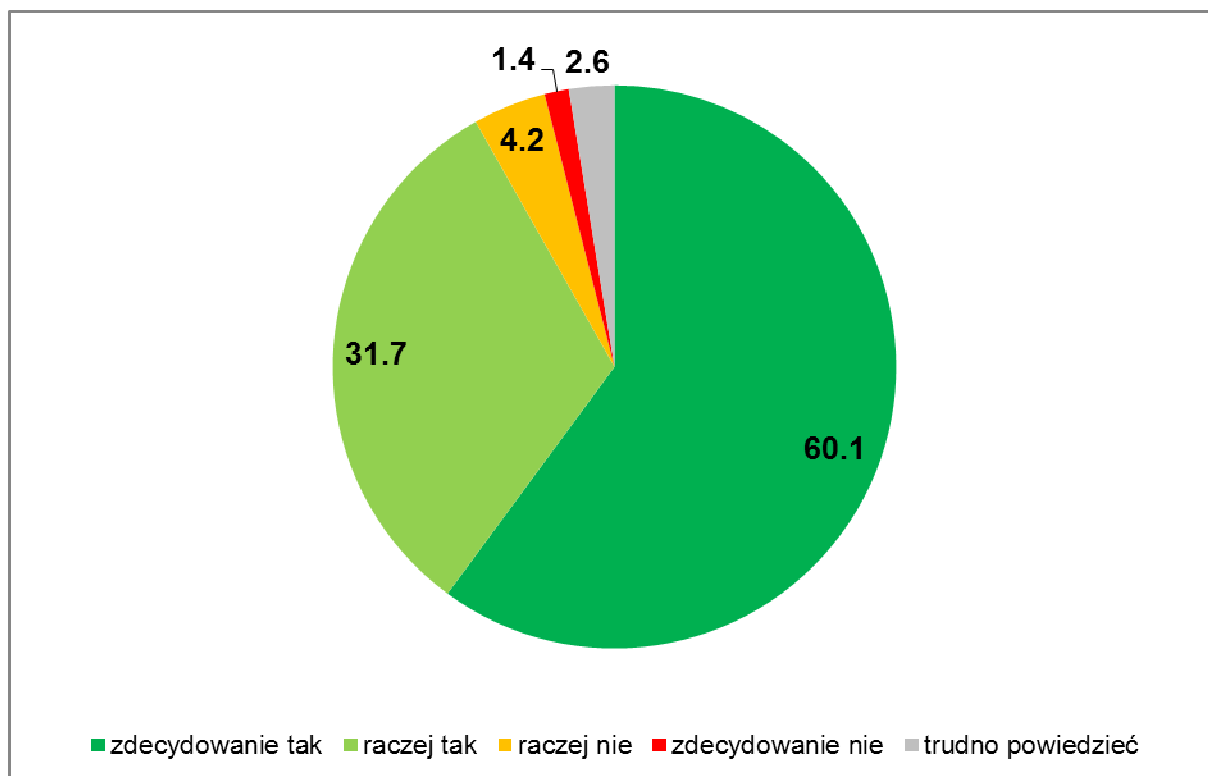
Tab. 9. Czas wypełnienia ankiety (n = 9 966)

lp.	czas	%
1.	do 60 s	1,2
2.	1-5 min	75,5
3.	5-10 min	16,6
4.	10 min i więcej	6,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Zainteresowanie dziedzictwem przemysłowym

Dziewięciu na dziesięciu badanych (91,8%) stwierdziło, że interesuje się dziedzictwem przemysłowym. Zainteresowanie to rosło wraz z wiekiem respondentów. W zdecydowanie większym stopniu dziedzictwem przemysłowym interesują się osoby, które opowiadają się za pozostawieniem dźwigów stoczniowych w Gdańsku (92,9% wobec 44,6% w przypadku osób, które sprzeciwiają się pozostawieniu dźwigów).

Ryc. 1. Zainteresowanie dziedzictwem poprzemysłowym (n = 9 827)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 10. Zainteresowanie dziedzictwem poprzemysłowym w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n = 9 701)

lp.	zainteresowanie dziedzictwem poprzemysłowym	%		
		ogółem	Gdańsk	poza Gdańskiem
1.	zdecydowanie tak	60,1	60,2	59,7
2.	raczej tak	31,7	31,5	32,3
3.	raczej nie	4,2	4,3	4,1
4.	zdecydowanie nie	1,4	1,5	1,3
5.	trudno powiedzieć	2,6	2,5	2,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 11. Zainteresowanie dziedzictwem poprzemysłowym w zależności od płci respondentów (n = 9 692)

lp.	zainteresowanie dziedzictwem poprzemysłowym	%		
		ogółem	kobieta	mężczyzna
1.	zdecydowanie tak	60,1	56,6	64,2
2.	raczej tak	31,7	35,0	27,9
3.	raczej nie	4,2	4,3	4,1
4.	zdecydowanie nie	1,4	1,0	1,9
5.	trudno powiedzieć	2,6	3,1	1,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 12. Zainteresowanie dziedzictwem przemysłowym w zależności od wieku respondentów (n = 8 987)

lp.	zainteresowanie dziedzictwem przemysłowym	%					
		ogółem	< 17 lat	18-24 lat	25-39 lat	40-59 lat	> 60 lat
1.	zdecydowanie tak	60,1	33,8	52,7	64,5	71,6	72,9
2.	raczej tak	31,7	46,6	36,6	28,6	24,5	23,6
3.	raczej nie	4,2	7,5	5,4	3,8	1,6	0,7
4.	zdecydowanie nie	1,4	3,8	1,5	1,2	1,6	1,4
5.	trudno powiedzieć	2,6	8,3	3,8	1,9	0,7	1,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 13. Zainteresowanie dziedzictwem przemysłowym w zależności od wykształcenia respondentów (n = 9 563)

lp.	zainteresowanie dziedzictwem przemysłowym	%							
		ogółem	niepełne podstawowe	podstawowe	gimnazjalne	zawodowe	średnie	policealne/po maturalne	wyższe
1.	zdecydowanie tak	60,1	88,9	38,6	43,9	69,4	55,1	0,0	62,6
2.	raczej tak	31,7	11,1	46,1	39,3	24,3	34,3	0,0	30,6
3.	raczej nie	4,2	0,0	0,0	8,4	1,8	4,9	0,0	3,8
4.	zdecydowanie nie	1,4	0,0	3,8	2,8	2,7	1,8	0,0	1,2
5.	trudno powiedzieć	2,6	0,0	11,5	5,6	1,8	3,9	0,0	1,8

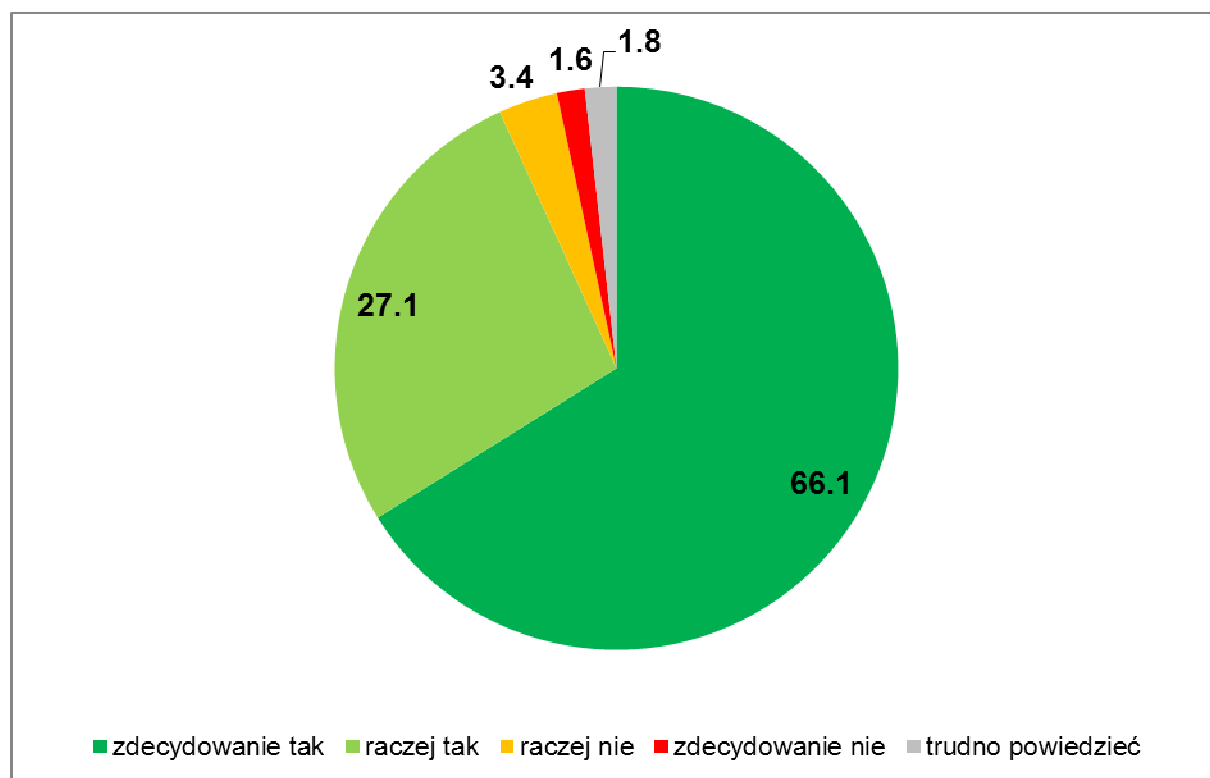
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 14. Zainteresowanie dziedzictwem przemysłowym w zależności od postawy respondentów wobec zachowania lub nie dźwigów stoczniowych (n = 9 733)

lp.	zainteresowanie dziedzictwem przemysłowym	%			
		ogółem	za zachowaniem dźwigów	przeciw zachowaniu dźwigów	brak zdania
1.	zdecydowanie tak	60,1	61,3	16,7	29,4
2.	raczej tak	31,7	31,6	27,9	40,3
3.	raczej nie	4,2	3,7	22,4	16,3
4.	zdecydowanie nie	1,4	0,9	29,8	4,6
5.	trudno powiedzieć	2,6	2,5	3,2	9,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Respondenci, bez względu na miejsce zamieszkania, deklarują także duże zainteresowanie dziedzictwem postoczniovym w Gdańsku (93,2%). Podobnie jak w przypadku dziedzictwa przemysłowego, większe zainteresowanie spuścizną stoczniovych w Gdańsku wykazują osoby, które popierają postulat pozostawienia dźwigów stoczniovych w Gdańsku (94,6% wobec 32,2% w przypadku osób, które nie chcą pozostawienia dźwigów).

Ryc. 2. Zainteresowanie dziedzictwem postoczniovym w Gdańsku w % (n = 9 774)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 15. Zainteresowanie dziedzictwem postoczniovym w Gdańsku w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n = 9 655)

lp.	zainteresowanie dziedzictwem postoczniovym w Gdańsku	%		
		ogółem	Gdańsk	poza Gdańskiem
1.	zdecydowanie tak	66,1	67,3	63,6
2.	raczej tak	27,1	26,1	29,4
3.	raczej nie	3,4	3,3	3,6
4.	zdecydowanie nie	1,6	1,7	1,3
5.	trudno powiedzieć	1,8	1,6	2,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 16. Zainteresowanie dziedzictwem postoczniowym w Gdańsku w zależności od płci respondentów (n = 9 646)

lp.	zainteresowanie dziedzictwem postoczniowym w Gdańsku	%		
		ogółem	kobieta	mężczyzna
1.	zdecydowanie tak	66,1	65,2	67,1
2.	raczej tak	27,1	28,8	25,4
3.	raczej nie	3,4	3,1	3,7
4.	zdecydowanie nie	1,6	1,0	2,2
5.	trudno powiedzieć	1,8	1,9	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 17. Zainteresowanie dziedzictwem postoczniowym w Gdańsku w zależności od wieku respondentów (n = 8 943)

lp.	zainteresowanie dziedzictwem postoczniowym w Gdańsku	%					
		ogółem	< 17 lat	18-24 lat	25-39 lat	40-59 lat	> 60 lat
1.	zdecydowanie tak	66,1	50,7	60,5	69,1	78,6	77,3
2.	raczej tak	27,1	33,6	31,8	25,3	16,7	14,9
3.	raczej nie	3,4	8,2	3,5	3,1	2,6	4,3
4.	zdecydowanie nie	1,6	3,0	1,4	1,3	1,6	3,5
5.	trudno powiedzieć	1,8	4,5	2,8	1,2	0,5	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 18. Zainteresowanie dziedzictwem postoczniowym w Gdańsku w zależności od wykształcenia respondentów (n = 9 519)

lp.	zainteresowanie dziedzictwem postoczniowym w Gdańsku	%							
		ogółem	niepełne podstawowe	podstawowe	gimnazjalne	zawodowe	średnie	policealne/po maturalne	wyższe
1.	zdecydowanie tak	66,1	70,0	73,1	51,1	68,2	61,2	0,0	68,5
2.	raczej tak	27,1	20,0	11,5	36,1	26,4	30,5	0,0	25,7
3.	raczej nie	3,4	0,0	0,0	6,7	1,8	3,7	0,0	3,1
4.	zdecydowanie nie	1,6	10,0	3,9	2,8	1,8	1,8	0,0	1,4
5.	trudno powiedzieć	1,8	0,0	11,5	3,3	1,8	2,8	0,0	1,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

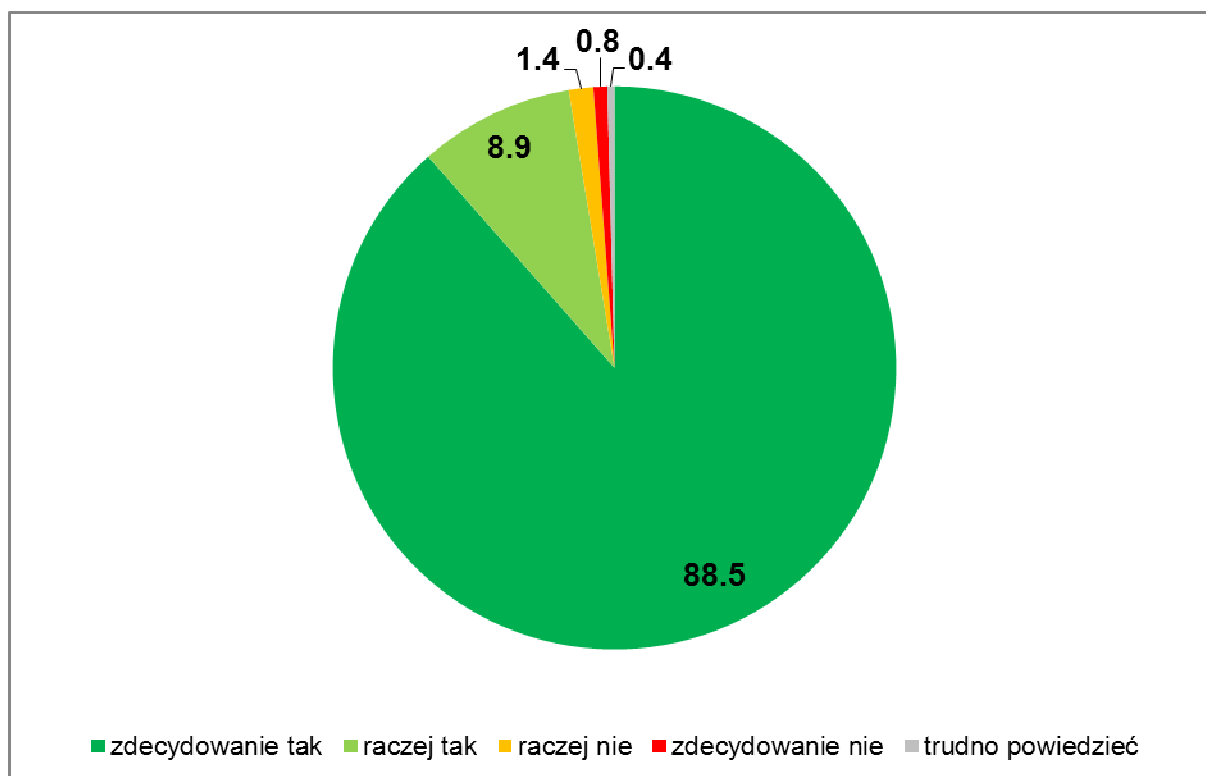
Tab. 19. Zainteresowanie dziedzictwem postoczniovym w zależności od postawy respondentów wobec zachowania lub nie dźwigów stoczniowych (n = 9 683)

lp.	zainteresowanie dziedzictwem postoczniovym w Gdańsku	%			
		ogółem	za zachowaniem dźwigów	przeciw zachowaniu dźwigów	brak zdania
1.	zdecydowanie tak	66,1	67,6	14,6	25,0
2.	raczej tak	27,1	27,0	17,7	41,4
3.	raczej nie	3,4	2,9	23,4	21,9
4.	zdecydowanie nie	1,6	0,8	41,1	4,7
5.	trudno powiedzieć	1,8	1,7	3,2	7,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Percepcja gdańskich żurawi stoczniowych

Dźwigi stoczniowe dostrzegane są przez niemal wszystkich respondentów (97,4%). Wyjątek stanowią respondenci, którzy nie zgadzają się z postulatem pozostawienia dźwigów stoczniowych (29,0%).

Ryc. 3. Dostrzeganie dźwigów stoczniowych w Gdańsku w % (n = 9 865)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 20. Dostrzeganie dźwigów stoczniovych w Gdańsku w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n = 9 754)

lp.	dostrzeganie dźwigów stoczniovych w Gdańsku	%		
		ogółem	Gdańsk	poza Gdańskiem
1.	zdecydowanie tak	88,5	89,3	87,0
2.	raczej tak	8,9	8,4	10,0
3.	raczej nie	1,4	1,3	1,5
4.	zdecydowanie nie	0,8	0,8	0,9
5.	trudno powiedzieć	0,4	0,2	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 21. Dostrzeganie dźwigów stoczniovych w Gdańsku w zależności od płci respondentów (n = 9 744)

lp.	dostrzeganie dźwigów stoczniovych w Gdańsku	%		
		ogółem	kobieta	mężczyzna
1.	zdecydowanie tak	88,5	90,4	86,5
2.	raczej tak	8,9	8,2	9,6
3.	raczej nie	1,4	0,8	2,0
4.	zdecydowanie nie	0,8	0,3	1,4
5.	trudno powiedzieć	0,4	0,3	0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 22. Dostrzeganie dźwigów stoczniovych w Gdańsku w zależności od wieku respondentów (n = 9 028)

lp.	dostrzeganie dźwigów stoczniovych w Gdańsku	%					
		ogółem	< 17 lat	18-24 lat	25-39 lat	40-59 lat	> 60 lat
1.	zdecydowanie tak	88,5	87,2	89,2	89,7	88,6	81,9
2.	raczej tak	8,9	9,8	9,1	8,3	7,5	10,4
3.	raczej nie	1,4	1,6	0,9	1,1	1,6	4,2
4.	zdecydowanie nie	0,8	0,7	0,5	0,6	1,8	3,5
5.	trudno powiedzieć	0,4	0,7	0,3	0,3	0,5	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 23. Dostrzeganie dźwigów stoczniowych w Gdańsku w zależności od wykształcenia respondentów (n = 9 615)

lp.	dostrzeganie dźwigów stoczniowych w Gdańsku	%							
		ogółem	niepełne podstawowe	podstawowe	gimnazjalne	zawodowe	średnie	policealne/po maturalne	wyższe
1.	zdecydowanie tak	88,5	80,0	76,0	89,7	87,6	87,3	0,0	89,2
2.	raczej tak	8,9	10,0	20,0	7,1	9,7	9,8	0,0	8,4
3.	raczej nie	1,4	10,0	0,0	2,2	0,0	1,5	0,0	1,3
4.	zdecydowanie nie	0,8	0,0	4,0	0,5	1,8	0,8	0,0	0,8
5.	trudno powiedzieć	0,4	0,0	0,0	0,5	0,9	0,6	0,0	0,3

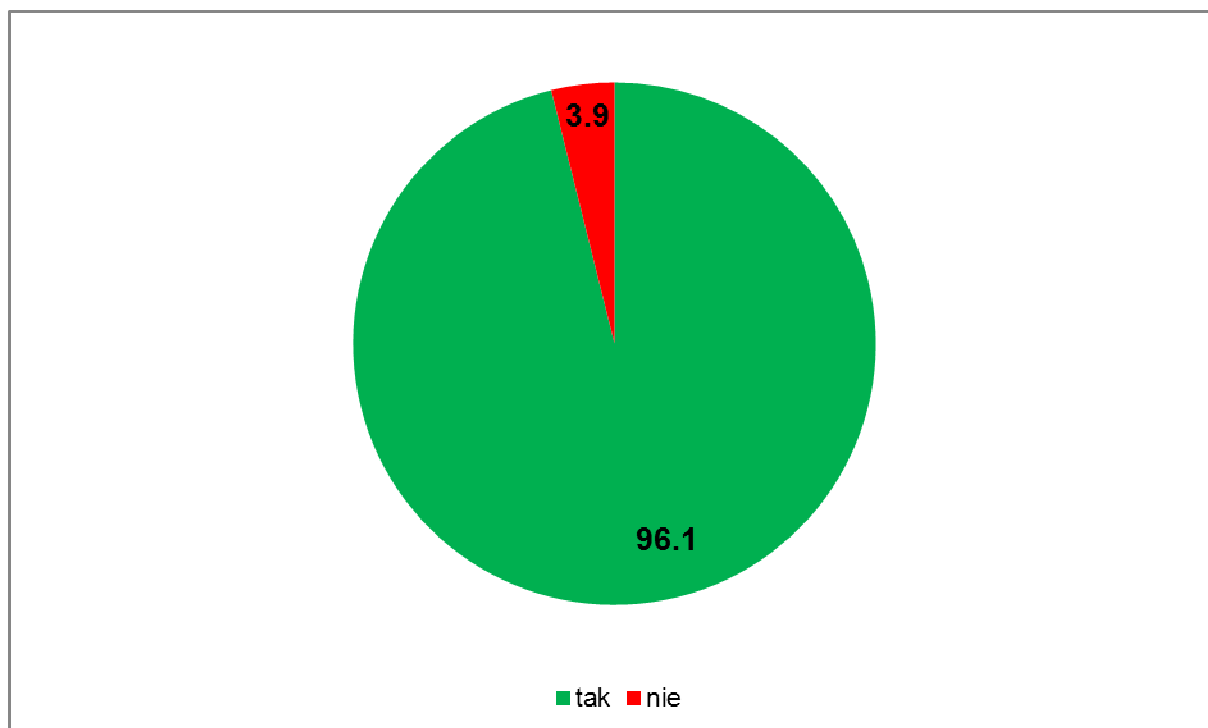
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 24. Dostrzeganie dźwigów stoczniowych w Gdańsku w zależności od postawy respondentów wobec zachowania lub nie dźwigów stoczniowych (n = 9 781)

lp.	dostrzeganie dźwigów stoczniowych w Gdańsku	%			
		ogółem	za zachowaniem dźwigów	przeciw zachowaniu dźwigów	brak zdania
1.	zdecydowanie tak	88,5	90,5	16,0	43,9
2.	raczej tak	8,9	8,5	13,0	27,7
3.	raczej nie	1,4	0,5	32,1	22,3
4.	zdecydowanie nie	0,8	0,2	37,0	2,3
5.	trudno powiedzieć	0,4	0,3	1,9	3,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Jedynie jeden z dwudziestu pięciu respondentów (3,9%) nie potrafił wskazać miejsca, z którego dźwigi stoczniowe są dobrze widoczne. Nieznacznie częściej takiego miejsca nie potrafiły wskazać osoby spoza Gdańska (8,3% w porównaniu z 1,7% w przypadku gdańszczan). Zdecydowanie częściej lokalizacji takiej nie potrafili wskazać przeciwnicy pomysłu pozostawienia dźwigów stoczniowych (19,6% wobec 3,8% w przypadku zwolenników pozostawienia żurawi stoczniowych).

Ryc. 4. Znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniove są bardzo dobrze widoczne w % (n = 9 519)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 25. Znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniove są bardzo dobrze widoczne w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n = 9 421)

lp.	znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniove są bardzo dobrze widoczne	%		
		ogółem	Gdańsk	poza Gdańskiem
1.	tak	96,1	98,3	91,7
2.	nie	3,9	1,7	8,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 26. Znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniove są bardzo dobrze widoczne w zależności od płci respondentów (n = 9 412)

lp.	znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniove są bardzo dobrze widoczne	%		
		ogółem	kobieta	mężczyzna
1.	tak	96,1	96,1	96,1
2.	nie	3,9	3,9	3,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 27. Znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne w zależności od wieku respondentów (n = 8 759)

lp.	znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne	%					
		ogółem	< 17 lat	18-24 lat	25-39 lat	40-59 lat	> 60 lat
1.	tak	96,1	95,3	95,3	96,7	98,4	93,9
2.	nie	3,9	4,7	4,7	3,3	1,6	6,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 28. Znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne w zależności od wykształcenia respondentów (n = 9 284)

lp.	znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne	%							
		ogółem	niepełne podstawowe	podstawowe	gimnazjalne	zawodowe	średnie	policealne/po maturalne	wyższe
1.	tak	96,1	100,0	95,4	96,0	95,3	95,4	0,0	96,6
2.	nie	3,9	0,0	4,6	4,0	4,7	4,6	0,0	3,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 29. Znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne w zależności od postawy respondentów wobec zachowania lub nie dźwigów stoczniowych (n = 9 439)

lp.	znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne	%			
		ogółem	za zachowaniem dźwigów	przeciw zachowaniu dźwigów	brak zdania
1.	tak	96,1	96,2	80,4	92,4
2.	nie	3,9	3,8	19,6	7,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Wśród miejsc, z których najlepiej widać gdańskie dźwigi stoczniowe respondenci wymieniali przede wszystkim Górę Gradową. Wskazywano także na lokalizacje poza Gdańskiem: moło w Sopocie, klif w Orłowie, Sea Towers w Gdyni, Osiedle Bursztynowe w Pruszczu Gdańskim czy węzeł A1 w Rusocinie.

Tab. 30. Miejsca, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne (n = 9 148)

lp.	miejsca, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne	%
1.	Góra Gradowa	38,3
2.	ul. Jana z Kolna	10,6
3.	trasa SKM / PKP	9,6
4.	przystanek SKM Stocznia	9,4

5.	Błędnik	8,4
6.	al. Grunwaldzka / Zwycięstwa	6,9
7.	Zieleniak	4,8
8.	Plac Zebrań Ludowych	3,7
9.	stocznia / Młode Miasto	3
10.	Plac Solidarności	2,4
11.	Dworzec Główny PKP	2,4
12.	żółty wiadukt	1,9
13.	tramwaj	1,8
14.	ul. Marynarki Polskiej	1,7
15.	Kościół Mariacki	1,5
16.	Śródmieście	1,5
17.	Brama Oliwska	1,3
18.	Pacholek	1,2
19.	Biskupia Górka	1,2
20.	Suchanino	1,1
21.	Gdański Uniwersytet Medyczny	1,1
22.	dom, mieszkanie, praca	0,9
23.	Wrzeszcz	0,9
24.	ul. Wały Jagiellońskie – Podwale Grodzkie – Wały Piastowskie	0,9
25.	Cygańska Górka	0,8
26.	Most Siennicki	0,8
27.	Motława	0,8
28.	ul. Wałowa	0,8
29.	Politechnika Gdańska	0,8
30.	port, zatoka	0,8
31.	Morena	0,7
32.	Nowy Port	0,7
33.	przystanek SKM Politechnika	0,7
34.	wysokie budynki	0,7
35.	al. Armii Krajowej	0,6
36.	plaża	0,6
37.	Zaspa	0,6
38.	ul. 3 Maja	0,5
39.	ul. Doki	0,4
40.	Westerplatte	0,3
41.	Twierdza Wisłoujście	0,3
42.	Brzeźno	0,3
43.	Przymorze	0,3
44.	ul. Robotnicza	0,2
45.	Stogi	0,1
46.	Chełm	0,1
47.	Orunia Górna	0,1
48.	wszędzie	2,6
49.	inne	6,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

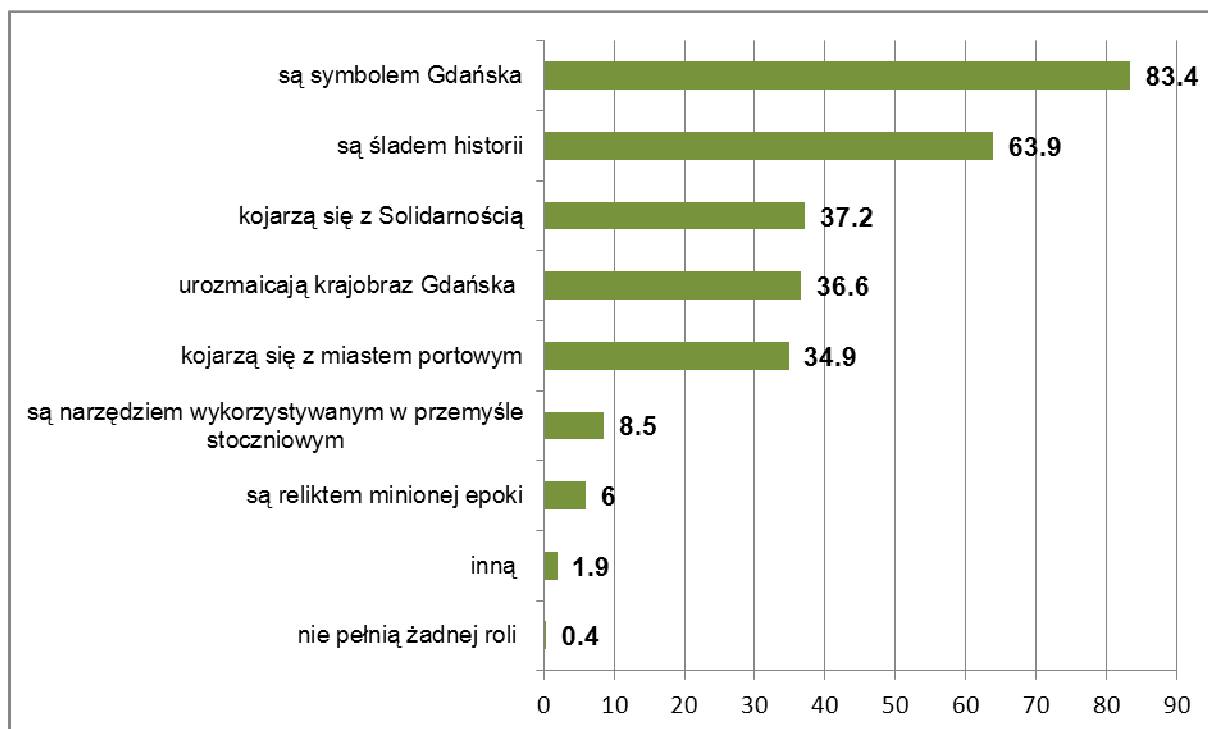
Gdańskie żurawie są dla respondentów przede wszystkim symbolem Gdańska, odpowiedź taką nieznacznie częściej wskazywali mieszkańcy Gdańska (85,2% wobec 80,7% w przypadku osób spoza Gdańska).

Dla dwóch trzecich respondentów (63,9%) dźwigi są śladem historii. Jednej trzeciej badanych kojarzą z Solidarnością lub miastem portowym i urozmaiceniem gdańskiego krajobrazu (odpowiednio 37,2%, 34,9% 36,6%).

Dla części respondentów dźwigi są przede wszystkim ciągle narzędziem wykorzystywanym w przemyśle stoczniowym (8,5%). Dla niektórych są już tylko reliktem minionej epoki (6,0%). Częstotliwość wskazywania tych dwóch odpowiedzi nieznacznie rośnie wraz z wiekiem respondentów.

Jedynie jeden na dwustu pięćdziesięciu badanych (0,4%) stwierdził, że żurawie stoczniowe nie pełnią obecnie żadnej funkcji.

Osoby, których zdaniem dźwigi stoczniowe nie powinny zostać zachowane częściej opisują ich funkcje w kategoriach narzędzia wykorzystywanego w stoczniach i reliktu przeszłości (odpowiednio 41,3% i 41,9%), rzadziej w kategoriach symbolicznych i estetycznych.

Ryc. 5. Funkcje przypisywane dźwigom stoczniowym w Gdańsku w % (n = 9 966)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli udzielić do 3 odpowiedzi.

W przypadku innych odpowiedzi wyróżnić można przede wszystkim następujące kategorie:

- 1) przywiązanie, sentyment (*sentymentalną, nie wyobrażam sobie, żeby ich zabrakło, przypominają mi za co kocham moje miasto!, Gdańsk bez żurawi to nie Gdańsk. żurawie mnie uspokajają, powodują uśmiech na mojej twarzy to jedyna rzecz która powoduje że poprawia mi się nastrój patrząc na nie :) działają na mnie kojąco, kojarzą mi się z dzieciństwem*),
- 2) związki z historią rodzinną,
- 3) symbol pracy i zaangażowania stoczniovców (*Są wyciągniętymi ponad miasto spracowanymi rękami prawdziwych stoczniovców*),
- 4) względy estetyczne (*pięknie wyglądają, są po prostu monumentalnie piękne, są po prostu piękne, są estetycznie fantastyczne, dekoracyjną zdecydowanie rzadziej szpecą krajobraz*),
- 5) dzieło (*są dziełem sztuki urbanistycznej, są dziełem sztuki industrialnej*),
- 6) zabytek (*są zabytkami jak gdański Żuraw na Długim Pobrzeżu, są zabytkiem który winien być objęty opieką konserwatora zabytków, zabytkiem kultury, zabytkiem techniki*),
- 7) tożsamość i klimat miasta (*budują tożsamość miejsca, są genius loci dla Gdańska, tworzą industrialny wyjątkowy klimat*),
- 8) atrakcja turystyczna (*są podnoszą atrakcyjność naszego miasta, wyróżniają je i są magnesem dla turystów*),
- 9) negatywne opinie dotyczące braku funkcjonalności dźwigów,
- 10) krytyczne opinie wobec władz miasta,

Jedna z osób napisała: *tylko dla laików mają one jakąś wartość, dla tych co myślą o ratowaniu wszystkiego ale jak by mieli tylko z własnych kieszeni opłacić za utrzymanie to by mogło już inaczej wyglądać...*

Tab. 31. Funkcje przypisywane dźwigom stoczniowym w Gdańsku w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n = 9 801)

lp.	funkcje przypisywane dźwigom stoczniowym w Gdańsku	%		
		ogółem	Gdańsk	poza Gdańskiem
1.	są symbolem Gdańska	83,4	85,2	80,7
2.	są śladem historii	63,9	64,2	63,9
3.	kojarzą się z Solidarnością	37,2	37,2	37,6
4.	urozmaicają krajobraz Gdańska	36,6	37,4	35,5
5.	kojarzą się z miastem portowym	34,9	34,7	35,8
6.	są narzędziem wykorzystywanym w przemyśle stoczniowym	8,5	8,3	9,0
7.	są reliktem minionej epoki	6,0	5,7	6,6
8.	inną	1,9	1,9	2,0
9.	nie pełnią żadnej roli	0,4	0,3	0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli udzielić do 3 odpowiedzi.

Tab. 32. Funkcje przypisywane dźwigom stoczniowym w Gdańsku w zależności od płci respondentów (n = 9 792)

lp.	funkcje przypisywane dźwigom stoczniowym w Gdańsku	%		
		ogółem	kobieta	mężczyzna
1.	są symbolem Gdańska	83,4	85,3	82,1
2.	są śladem historii	63,9	66,2	61,9
3.	kojarzą się z Solidarnością	37,2	37,8	37,1
4.	urozmaicają krajobraz Gdańska	36,6	36,0	37,8
5.	kojarzą się z miastem portowym	34,9	35,2	35,0
6.	są narzędziem wykorzystywanym w przemyśle stoczniowym	8,5	8,2	9,0
7.	są reliktem minionej epoki	6,0	6,4	5,5
8.	inną	1,9	1,8	2,1
9.	nie pełnią żadnej roli	0,4	0,1	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli udzielić do 3 odpowiedzi.

Tab. 33. Funkcje przypisywane dźwigom stoczniovym w Gdańsku w zależności od wieku respondentów (n = 9 066)

lp.	funkcje przypisywane dźwigom stoczniovym w Gdańsku	%					
		ogółem	< 17 lat	18-24 lat	25-39 lat	40-59 lat	> 60 lat
1.	są symbolem Gdańska	83,4	86,8	86,3	84,7	77,1	69,6
2.	są śladem historii	63,9	62,5	66,9	63,4	58,5	57,9
3.	kojarzą się z Solidarnością	37,2	47,8	39,3	36,4	34,9	28,3
4.	urozmaicają krajobraz Gdańska	36,6	36,8	38,0	37,3	36,0	33,1
5.	kojarzą się z miastem portowym	34,9	33,8	34,2	35,1	39,5	39,3
6.	są narzędziem wykorzystywanym w przemyśle stoczniovym	8,5	6,6	8,3	8,9	8,7	9,0
7.	są reliktem minionej epoki	6,0	2,2	6,8	5,5	5,4	9,0
8.	inną	1,9	0,7	1,8	2,1	2,0	2,1
9.	nie pełnią żadnej roli	0,4	0,0	0,2	0,3	1,2	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli udzielić do 3 odpowiedzi.

Tab. 34. Funkcje przypisywane dźwigom stoczniovym w Gdańsku od wykształcenia respondentów (n = 9 659)

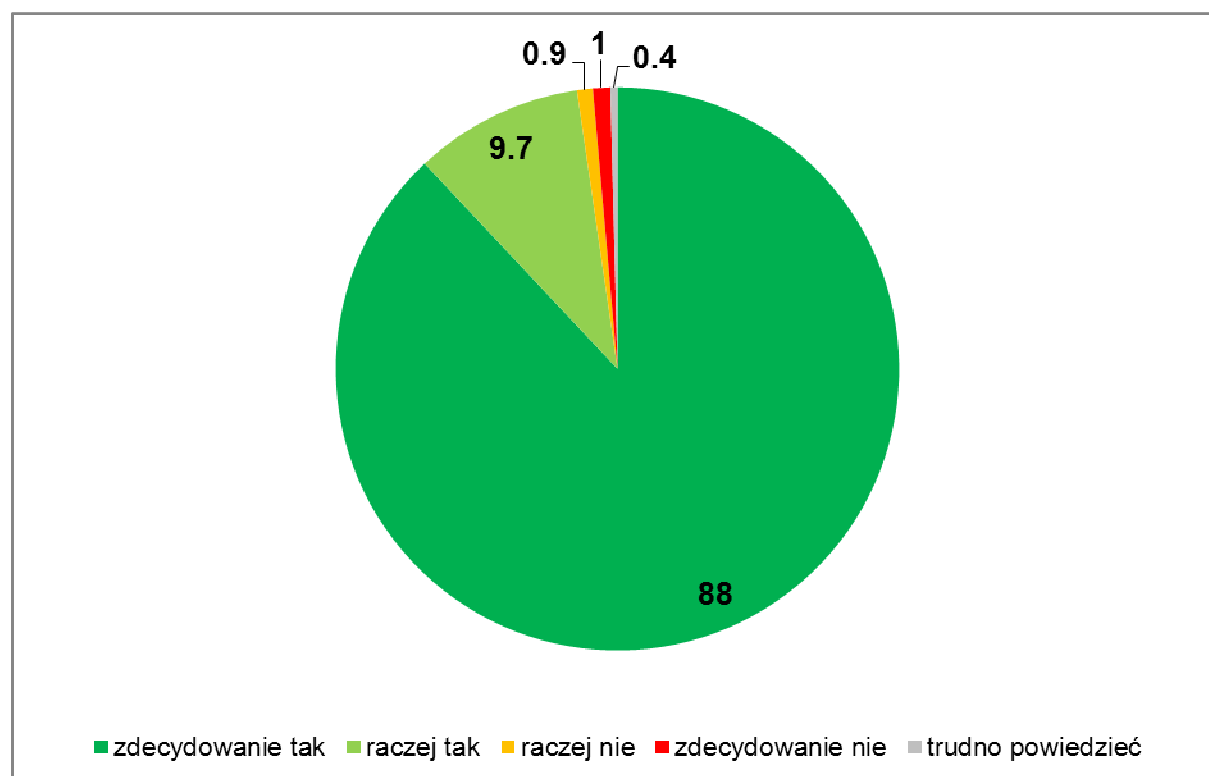
lp.	funkcje przypisywane dźwigom stoczniovym w Gdańsku	%							
		ogółem	niepełne podstawowe	podstawowe	gimnazjalne	zawodowe	średnie	policealne/po maturalne	wyższe
1.	są symbolem Gdańska	83,4	80,0	72,4	90,2	90,6	83,1	0,0	84,0
2.	są śladem historii	63,9	58,6	70,0	67,8	70,6	65,2	0,0	63,5
3.	kojarzą się z Solidarnością	37,2	40,0	44,8	47,1	34,9	37,6	0,0	37,2
4.	urozmaicają krajobraz Gdańska	36,6	20,0	37,9	37,9	34,0	36,2	0,0	37,2
5.	kojarzą się z miastem portowym	34,9	30,0	27,6	26,4	31,1	34,6	0,0	35,4
6.	są narzędziem wykorzystywanym w przemyśle stoczniovym	8,5	30,0	0,0	8,6	10,4	8,7	0,0	8,5
7.	są reliktem minionej epoki	6,0	10,0	3,4	4,0	8,5	6,2	0,0	5,9
8.	inną	1,9	0,0	3,4	0,6	0,9	2,0	0,0	2,0
9.	nie pełnią żadnej roli	0,4	0,0	0,0	0,6	0,9	0,3	0,0	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli udzielić do 3 odpowiedzi.

Tab. 35. Funkcje przypisywane dźwigom stoczniovym w Gdańsku w zależności od postawy respondentów wobec zachowania lub nie dźwigów stoczniovych (n = 9 831)

lp.	funkcje przypisywane dźwigom stoczniovym w Gdańsku	%			
		ogółem	za zachowaniem dźwigów	przeciw zachowaniu dźwigów	brak zdania
1.	są symbolem Gdańska	83,4	86,2	9,6	36,7
2.	są śladem historii	63,9	65,8	12,0	43,0
3.	kojarzą się z Solidarnością	37,2	38,3	9,0	19,5
4.	urozmaicają krajobraz Gdańska	36,6	37,7	5,4	25,0
5.	kojarzą się z miastem portowym	34,9	35,2	20,9	53,9
6.	są narzędziem wykorzystywanym w przemyśle stoczniovym	8,5	7,6	41,3	36,0
7.	są reliktem minionej epoki	6,0	5,3	41,9	18,0
8.	inną	1,9	1,8	9,5	0,8
9.	nie pełnią żadnej roli	0,4	0,1	17,4	2,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli udzielić do 3 odpowiedzi.

Ryc. 6. Czy dźwigi stoczniove są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska w % (n= 9 826)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Jedynie jedna na dwadzieścia osób (2,3%) nie uznaje dźwigów stoczniowych za ważny element krajobrazu Gdańska. Proporcje odpowiedzi odwracają się jedynie w przypadku osób, które nie popierają pomysłu zachowania dźwigów stoczniowych – 85,8% z nich nie uznaje żurawi za ważny element krajobrazu.

Tab. 36. Czy dźwigi stoczniove są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n= 9 712)

lp.	Czy dźwigi stoczniove są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska?	%		
		ogółem	Gdańsk	poza Gdańskiem
1.	zdecydowanie tak	88,0	88,7	86,6
2.	raczej tak	9,7	9,0	11,0
3.	raczej nie	0,9	0,9	0,9
4.	zdecydowanie nie	1,0	1,1	0,9
5.	trudno powiedzieć	0,4	0,3	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 37. Czy dźwigi stoczniove są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska w zależności od płci respondentów (n = 9 705)

lp.	Czy dźwigi stoczniove są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska?	%		
		ogółem	kobieta	mężczyzna
1.	zdecydowanie tak	88,0	89,2	86,7
2.	raczej tak	9,7	9,5	9,8
3.	raczej nie	0,9	0,5	1,3
4.	zdecydowanie nie	1,0	0,3	1,8
5.	trudno powiedzieć	0,4	0,5	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 38. Czy dźwigi stoczniove są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska w zależności od wieku respondentów (n =8 988)

lp.	Czy dźwigi stoczniove są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska?	%					
		ogółem	< 17 lat	18-24 lat	25-39 lat	40-59 lat	> 60 lat
1.	zdecydowanie tak	88,0	86,5	88,4	89,3	87,8	85,3
2.	raczej tak	9,7	11,3	10,0	8,5	8,4	7,7
3.	raczej nie	0,9	1,5	0,5	0,9	0,9	2,8
4.	zdecydowanie nie	1,0	0,0	0,6	0,9	2,8	4,2
5.	trudno powiedzieć	0,4	0,7	0,5	0,4	0,1	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 39. Czy dźwigi stoczniove są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska w zależności od wykształcenia respondentów (n = 9 583)

lp.	Czy dźwigi stoczniove są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska?	%							
		ogółem	niepełne podstawowe	podstawowe	gimnazjalne	zawodowe	średnie	policealne/po maturalne	wyższe
1.	zdecydowanie tak	88,0	0,0	92,4	85,7	91,1	85,8	0,0	89,0
2.	raczej tak	9,7	0,0	3,8	11,6	8,0	11,7	0,0	8,8
3.	raczej nie	0,9	0,0	0,0	1,1	0,0	0,9	0,0	0,9
4.	zdecydowanie nie	1,0	0,0	3,8	0,5	0,9	1,1	0,0	1,0
5.	trudno powiedzieć	0,4	100,0	0,0	1,1	0,0	0,5	0,0	0,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

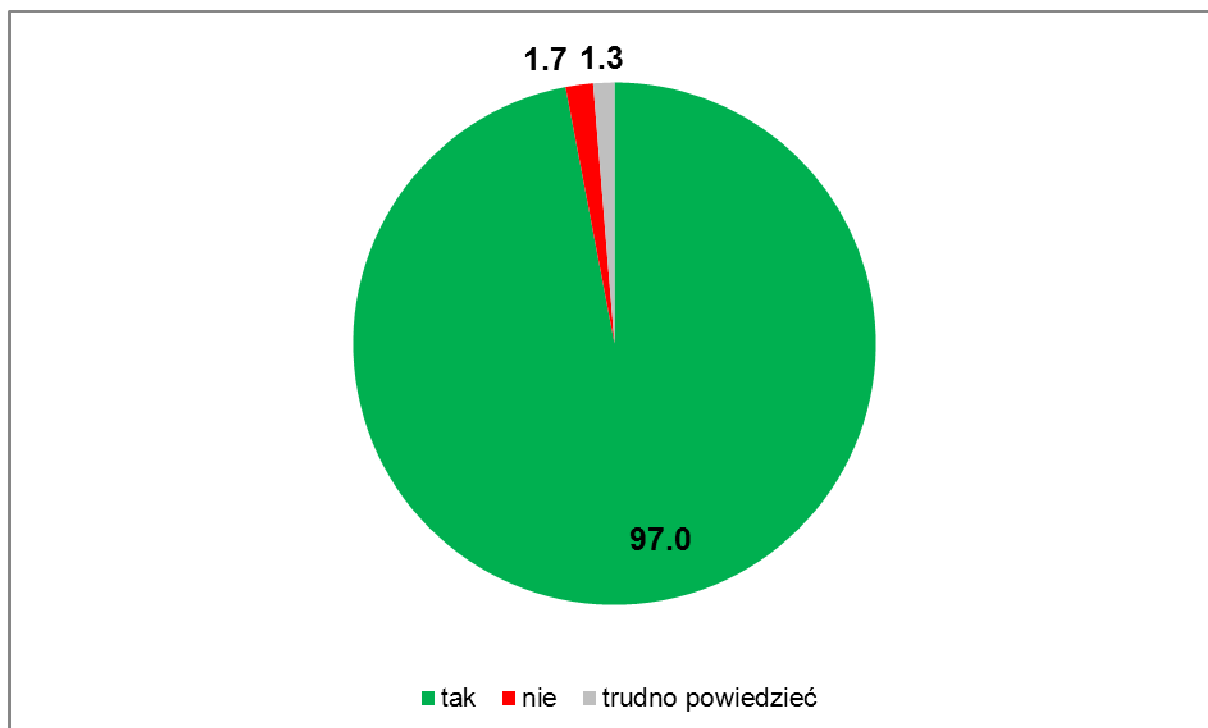
Tab. 40. Czy dźwigi stoczniove są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska w zależności od postawy respondentów wobec zachowania lub nie dźwigów stoczniove (n = 9 662)

lp.	Czy dźwigi stoczniove są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska?	%			
		ogółem	za zachowaniem dźwigów	przeciw zachowaniu dźwigów	brak zdania
1.	zdecydowanie tak	88,0	90,5	4,3	12,3
2.	raczej tak	9,7	9,1	8,0	53,1
3.	raczej nie	0,9	0,1	29,0	21,5
4.	zdecydowanie nie	1,0	0,1	56,8	0,8
5.	trudno powiedzieć	0,4	0,2	1,9	12,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Opinie dotyczące zachowania dźwigów stoczniove

Zdecydowana większość respondentów popiera pomysł pozostawienia w Gdańsku dźwigów stoczniove (97,0%). Przeciw pozostawieniu żurawi nieznaczenie częściej opowiadają się mężczyźni (2,9% w porównaniu z 0,6% w przypadku kobiet). Sprzeciw wobec pozostawienia dźwigów nieznacznie wzrasta z wiekiem respondentów (od 0,8% w przypadku osób w wieku 18-24 lat do 4,9% w przypadku osób w wieku powyżej 60 lat).

Ryc. 7. Czy dźwigi stoczniove w Gdańsku powinny zostać zachowane (n = 9 831)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 41. Czy dźwigi stoczniove w Gdańsku powinny zostać zachowane w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n = 9 722)

lp.	Czy dźwigi stoczniove w Gdańsku powinny zostać zachowane?	%		
		ogółem	Gdańsk	poza Gdańskiem
1.	tak	97,0	97,0	97,2
2.	nie	1,7	1,8	1,4
3.	trudno powiedzieć	1,3	1,2	1,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 42. Czy dźwigi stoczniove w Gdańsku powinny zostać zachowane w zależności od płci respondentów (n = 9 714)

lp.	Czy dźwigi stoczniove w Gdańsku powinny zostać zachowane?	%		
		ogółem	kobieta	mężczyzna
1.	tak	97,0	98,3	95,5
2.	nie	1,7	0,6	2,9
3.	trudno powiedzieć	1,3	1,1	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 43. Czy dźwigi stoczniove w Gdańsku powinny zostać zachowane w zależności od wieku respondentów (n = 8 996)

lp.	Czy dźwigi stoczniove w Gdańsku powinny zostać zachowane?	%					
		ogółem	< 17 lat	18-24 lat	25-39 lat	40-59 lat	> 60 lat
1.	tak	97,0	97,7	98,0	97,2	95,6	90,2
2.	nie	1,7	1,5	0,8	1,6	3,4	4,9
3.	trudno powiedzieć	1,3	0,8	1,2	1,2	1,0	4,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tab. 44. Czy dźwigi stoczniove w Gdańsku powinny zostać zachowane w zależności od wykształcenia respondentów (n = 9 831)

lp.	Czy dźwigi stoczniove w Gdańsku powinny zostać zachowane?	%							
		ogółem	niepełne podstawowe	podstawowe	gimnazjalne	zawodowe	średnie	policealne/po maturalne	wyższe
1.	tak	97,0	90,0	96,0	97,2	98,2	97,3	0,0	97,0
2.	nie	1,7	10,0	4,0	1,6	0,9	1,5	0,0	1,7
3.	trudno powiedzieć	1,3	0,0	0,0	1,2	0,9	1,2	0,0	1,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Respondenci zapytani o przyczyny, dla których dźwigi stoczniove powinny zostać zachowane, wskazywali przede wszystkim na względy symboliczne (34,6%), historyczne (21,3%) i krajobrazowe (21,3%). Najczęściej wskazywane odpowiedzi są podobne do najpopularniejszych funkcji przypisywanych dźwigom: symbol Gdańska (83,4%), ślad historii (63,9%), urozmaicenie krajobrazu (36,6%).

Przypuszczać można, że odpowiedzi o argumentacją popierającą zachowanie dźwigów stoczniove są do pewnego stopnia odbiciem odpowiedzi możliwych do wyboru w pytaniu o współczesne funkcje dźwigów stoczniove. W pytaniu o funkcje przedstawiono respondentom możliwe opcje odpowiedzi. Aby uniknąć narzucania respondentom sposobu myślenia i umożliwić nieskrępowane wyrażenie opinii pytanie o przyczyny, dla których dźwigi stoczniove powinny zostać zachowane bądź nie zostało pytaniem otwartym.

Tab. 45. Przyczyny, dla których dźwigi stoczniove powinny zostać zachowane (n = 9 538)

lp.	przyczyny, dla których dźwigi stoczniove powinny zostać zachowane	%
1.	symbol	34,6
	w tym symbol Gdańska	28,0
2.	historia	21,3
3.	krajobraz	19,6
4.	tożsamość	11,1
5.	stocznia	4,6
6.	pomnik / pamiątka	1,9
7.	atrakcja turystyczna	2,7
8.	piękne	5,3
9.	unikalne	3,5
10.	dziedzictwo	4,3
11.	atrakcyjne	1,6
12.	architektura / urbanistyka	1,6
13.	przywiązanie	5,1
14.	Solidarność	4,2
15.	port	5,0
16.	narzędzie wykorzystywane w przemyśle	0,5
17.	inspiracja artystyczna	0,4
18.	zabytek	2,1
19.	stoczniovcy	0,3
20.	klimat	2,0
21.	propozycja wykorzystania	2,0
22.	wolność	1,0
23.	inne	1,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wskazać więcej niż 1 odpowiedź.

Swoje odpowiedzi respondenci przedstawiali w bardzo zróżnicowany sposób: od pojedynczych słów po rozbudowane wypowiedzi. Elementem wielu wypowiedzi respondentów był postulat pozostawienia dźwigów.

Pomysł rozebrania dźwigów stoczniovcych opisany został jako: *kastracja, amputacja, zbrodnia, barbarzyństwo, hańba, skandal, wandalizm, wyrwanie stron z kroniki historii*. Jeden z respondentów stwierdził, że usunięcie żurawi spowodowałoby *ogólnospołeczną traumę*.

W przypadku opisywania dźwigów w kategorii symbolu najczęściej pojawiały się odpowiedzi: *symbol, symbolem*. Pojawiały się jednak także odpowiedzi takie jak: *Ponieważ mają niezwykłą moc symboliczną, Nabrały wymiaru symbolicznego, Z uwagi ich symbolikę...*

Kategoria symbol Gdańska obejmuje odpowiedzi typu: *Są symbolem Gdańska, Są symbolem tego miasta, Bo są unikatowym symbolem miasta, Są znakiem rozpoznawczym Gdańska, Bo są wizytówką Gdańska.*

Dźwigi stoczniove porównywano do innych symboli Gdańska: Żurawia nad Motławą, ulicy Długiej, Neptuna, lwów w herbie miasta, Kościoła Mariackiego, Westerplatte, pomnika Poległych Stoczniovców, Wielkiego Młyna, Złotej Bramy, czołgu na al. Zwycięstwa, Sółdka. Kilkakrotnie pojawiło się stwierdzenie, że bez dźwigów stoczniovcych Gdańsk stanie się Gdynią. W przypadku opisywania Gdańska w kategorii symbolu miasta bardzo często pojawiały się odwołania do symboli innych miast czy państw:

- 1) Koloseum, bazylika w Rzymie
- 2) Statua Wolności, World Trade Centre, drapacze chmur w Nowym Jorku
- 3) Big Ben, Canary Wolf, London Eye w Londynie
- 4) Wieża Eiffela, Luwr w Paryżu
- 5) Pałac Kultury i Nauki, Syrenka, Kolumna Zygmunta, Nike w Warszawie
- 6) Chrystus w Świebodzinie
- 7) Krzywy domek w Sopocie
- 8) Kopernik, pierniki w Toruniu,
- 9) Wawel, Sukiennice, smok wawelski w Krakowie
- 10) kanały w Wenecji
- 11) krzywa wieża w Pizie
- 12) Koziołki dla Poznania
- 13) mur berliński w Berlinie,
- 14) rowery w Holandii,
- 15) dachy Kremla w Moskwie,
- 16) Opera w Sydney,
- 17) Sagrada Familia w Barcelonie,
- 18) ORP Błyskawica w Gdyni,
- 19) Biskupin dla Polski,

20) Krzyż na Giewoncie,

21) Wyspa Słodowa, krasnoludki we Wrocławiu.

Gdańsk bez dźwigów opisany został także jako: *kobieta bez włosów, wymarłe dinozaury, metalowe żyrafy, żołnierz bez karabinu, ręka bez palca, „Dynastia” bez Alexis, książka bez słów czy róża bez kolców.*

Opisując dźwigi w kategoriach symbolu miasta respondenci odwoływali się także do ich znaczenia i potencjału marketingowego oraz wizerunkowego na skalę ogólnościową, wskazując na wykorzystanie ich jako logo wielu imprez, takich jak Gdańsk dźwiga muzę czy koncertów Jarre’a czy Gilmoura na terenie stoczni, obecności na pocztówkach czy innych materiałach promocyjnych miasta.

W przypadku odpowiedzi wskazujących na potrzebę zachowania dźwigów stoczniowych w Gdańsku ze względu na ich znaczenie historyczne wyróżnić można kilka podkategorii:

- 1) żurawie portowe jako element historii Gdańska, np.: *Żurawie są elementem historycznym naszego miasta, Dokumentują historię przemysłu w mieście, To nasza historia, Gdańsk to nie tylko 1000 lat historii, to również historia najnowsza, zdecydowanie bardziej interesująca i ważniejsza,*
- 2) żurawie portowe jako element historii Polski, np.: *historii i przemian jakie się dokonały na przełomie w Polsce, najbardziej charakterystycznym elementem Gdańska kojarzonym z polską historią wolności, są elementem historii Polski, związany z historią miasta oraz historią Polski, przypominają o jego historii i o tym jak dużą rolę odegrała stocznia i stocznioowcy w PRL-u, To współczesna historia Polski,*
- 3) żurawie portowe jako element historii Europy i świata, np.: *obalenia komunizmu dzięki gdańskiej Solidarności, przypominają tą historię Gdańska, która zmieniła Europę, Pamiętam sierpień w 80-tym roku, Dla mnie są symbolem zmian które wtedy się zaczęły. Innym też powinny o tym przypominać, bo niedługo świat będzie myślał że socjalizm w Europie upadł po zburzeniu muru berlińskiego, i zapominamy gdzie to się wszystko zaczęło, wiodącej roli Gdańska w dobie przemian ustrojowych zachodzących w Europie Środkowo-Wschodniej,*
- 4) żurawie portowe jako element historii przemysłu, np.: *Są pozostałością i świadectwem historii miasta oraz Stoczni, która swoimi korzeniami sięga*

jeszcze do dwudziestolecia międzywojennego i Wolnego Miasta Gdańska. Choć dźwigi są nowszą konstrukcją, wiążą tamte zamierzchłe czasy ze współczesnymi,

- 5) żurawie portowe jako element historii opisywanej ogólnie: *Historią, Kawałkiem historii, Ważnym śladem przeszłości, Świadectwem przeszłości, Przypominają o wydarzeniach z przeszłości.*

Pisząc o konieczności pozostawienia dźwigów ze względu na ich znaczenie krajobrazowe respondenci odnosili się zarówno do ich znaczenia w panoramie miasta, miejskiego skyline'u, ale także do konkretnej lokalizacji na mapie Gdańska. Wskazywano na znaczenie dźwigów równe Kościołowi Mariackiemu czy Ratuszowi na Głównym Mieście. Wskazywano na kontrastowe połączenie dźwigów z zabytkowym Głównym Miastem. Podkreślano ich autentyczność i naturalność w krajobrazie miasta nadmorskiego - portowego i stocznioowego. Często pisano o dźwigach jako o *unikalnym, indywidualnym, nieodłącznym, odwiecznym, koniecznym* elemencie krajobrazu Gdańska.

Wśród argumentów za pozostawieniem dźwigów wskazywano także na ich znaczenie w stoczni. Z jednej strony były to nawiązania do historii Gdańska, Polski i Europy (*Jako symbol wyjątkowego m-ca -stoczni, kolebki ruchu solidarnościowego, wolnościowego, o znaczeniu nie tylko dla Gdańska i Polski, ale całego tzw. Bloku Wschodniego, Bo są wspomnieniem czegoś, co tętniło życiem, istniało i dawało pracę ludziom, Historia Gdańska jest ściśle związana ze stoczną, Ponieważ są niezwykle malowniczym symbolem stoczniowej przeszłości miasta*), z drugiej pryzmat rodziny (*Bo kiedyś była tylko Stocznia. Moja mama, mój tata, moja babcia i dziadek tam pracowali*). Dźwigi i stocznia jawią się także jako znaczący element gdańskiej tożsamości i dziedzictwa kulturowego (*Nie chodzi mi tylko o stocznię + strajki, ale o morskie i stoczniove dziedzictwo, Są jednym z symboli Gdańska, przypominających o jego historii i potencjale przemysłowym, Gdańsk to stocznia!, Dzięki nim nasi zagraniczni goście rozpoznają miasto, podziwiają ogrom naszej pięknej stoczni*). Pojawiały się także odpowiedzi wskazujące na pierwotne znaczenie dźwigów jako narzędzia przemysłu stocznioowego i nadzieja, że będzie on znowu odgrywał w Gdańsku dużą rolę (*Najlepiej by było gdyby były wykorzystywane zgodnie ze swoim przeznaczeniem w przemyśle stoczniowym, Powinny być znakiem przemysłu stocznioowego, który powinien do Gdańska wrócić,*

Bo stocznia powinna być odbudowana a nie jakieś tam biurowce, Można marzyć, że jeszcze kiedyś Gdańsk będzie miał stocznię, która będzie dawała pracę i będzie produkowała statki a nie tylko za granicą naszego kraju jest to możliwe).

Podkreślano także znaczenie dźwigów jako elementu miasta nadmorskiego – miasta portowego: *Ponieważ Gdańsk od zawsze był miastem portowym i stoczniovym - usunięcie dźwigów odbierze charakteru temu miastu, Ponieważ Gdańsk był, jest i będzie miastem portowym..., Są nietuzinkowym elementem, który jednoznacznie wskazuje to, iż jesteśmy miastem blisko związanym z morzem, Ponieważ jesteśmy miastem portowym i jest nierozzerwalnie związany z morzem, Przypominają, że Gdańsk powstał tylko dlatego, że jest tu morze.*

Dźwigi stoczniove w opinii respondentów zasługują na zachowanie także ze względu na silne związki z ruchem NSZZ Solidarność: *Kolebka Solidarności, Symbol Solidarności, Podkreślają związki z Solidarnością, Jednoznacznie kojarzą się z Sierpniem 80 i Solidarnością, leżą w sercu narodzin Solidarności, kolebki Solidarności, wielkiego ruchu, który zmienił losy świata.*

Wymienione powyżej odpowiedzi – dźwigi jako symbol, element historii i krajobrazu, symbol miasta portowego, stoczni i Solidarności, do pewnego stopnia są odbiciem funkcji, które zaproponowano respondentom we wcześniejszym pytaniu. Opisane poniżej wypowiedzi wynikają już bezpośrednio z przekonań i postaw respondentów.

Stoczniove dźwigi jawią się jako jeden z fundamentów gdańskiej tożsamości: *Bez dźwigów nie ma Gdańska, Bez nich Gdańsk już nigdy nie będzie taki sam, Bo były, są i będą częścią Gdańska, Bo mają duszę, Bo nadają charakter miastu, Bo są integralną częścią naszego miasta, Dla zachowania tożsamości miasta, Gdańsk straci swój niepowtarzalny charakter, Ponieważ jest to nieodłączny element, charakterystyczny dla Gdańska, jego historii, jak puzzle w całej układance, tworzy jakąś część, bez którego cała reszta nie jest spójna. Blisko kategorii tożsamości ulokować można znaczenie dźwigów jako elementu budującego swoisty, niepowtarzalny klimat miasta: Dlatego, że dodają miastu uroku i wyjątkowości, Ponieważ stanowią genius loci Gdańska, Tworzą one, najprościej mówiąc, niepowtarzalny klimat portowego miasta, Nadają miastu fantastyczny klimat, niespotykany nigdzie indziej.*

Respondenci często wyrażali swoje przywiązanie do dźwigów, pisząc najczęściej: *Nie wyobrażam sobie Gdańska bez dźwigów.*

Dla części respondentów dźwigi stoczniowe stanowią dziedzictwo historyczno-kulturowe Gdańska (rzadziej Polski) i dlatego powinny zostać zachowane. Niosą ze sobą przekaz historyczny związany z portową i stoczniową przeszłością Gdańska, sposobem, w jaki żyli gdańszczanie, same w sobie stanowią dzieło sztuki (*Ponieważ wyglądają jak dzieło sztuki i jako takie powinno zostać zachowane i pokazywane przyszłym pokoleniom*). Respondenci podkreślali znaczenie tego przekazu i konieczność utrzymania go dla przyszłych pokoleń: *Są bramą między historią a teraźniejszością, Tłumaczą przyszłym pokoleniom co było w tym miejscu, Bo chcemy je pokazać dzieciom, Bo nasze dzieci będą miały nam za złe że je zniszczyliśmy, Chciałabym, żeby moje obecnie 20-miesięczne dziecko również mogło podziwiać je.*

Dźwigi stoczniowe opisywane są także w kategoriach dziedzictwa architektonicznego i urbanistycznego, które ze względu na swoją oryginalność i industrialny charakter zasługuje na zachowanie: *Bo są ważnym elementem dla architektury miasta, są integralną częścią tkanki miejskiej, są jednym z najważniejszych symboli miasta, dla mnie równym z Bazyliką Mariacką tworząc wraz z jej wieżą niepowtarzalną panoramę Gdańska, Miasto Gdańsk straci jeden z najpiękniejszych i najbardziej rozpoznawalnych elementów architektury, Bo są częścią ustalonego krajobrazu a ich zniknięcie zakłóci istniejący w przestrzeni i pamięci układ, To historia portowej architektury, Stanowią nieodłączny element struktury miejskiej, Wypełniają przestrzeń, Stanowią ciekawą kompozycję przestrzenną, Upiększają architekturę przemysłową.*

Dźwigi postrzegane są także przez respondentów jako zabytek (*Bo są zabytkami, Są zabytkami na skalę światową, Zabytek architektury przemysłowej, to zabytek architektury współczesnej, Zabytków i obiektów o ciekawej i pouczającej historii nie powinno się niszczyć*) i rodzaj pomnika (*Pomnik historii, Są pięknym monumentem Gdańska, Pomnik Historii Polski, Zachować w kilku sztukach jako pomniki, Według mnie są takim samym pomnikiem jak chociażby Neptun, Bo pomników się nie niszczy*), dlatego niektórzy postulują objęcie ich ochroną konserwatorską.

Zdaniem respondentów dźwigi powinny zostać zachowane także ze względu na stoczniowców jako sposób na uhonorowanie ich pracy oraz walki o wolność: *Są dumą Gdańska jako miasta przemysłowego, którego ludzie codziennie szli walczyć z życiem w ciężkiej pracy. Dla tych ludzi dźwigi to więcej niż złom. To część historii robotnika z Gdańska, Wspomnienia przywołują, urozmaicają krajobraz Gdańska które było miastem stoczniowców. Wielu ludzi przyjechało za pracą tu z całej Polski i tu założyło rodziny, kojarzą się z pracownikami stoczni, którzy tworzyli Solidarność, a więc tworzyli historię Polski.*

Dla respondentów wartość dźwigów wynika bezpośrednio z pełnionej przez nie roli symbolu wolności: *Bo to symbol walki o wolność, Symbolizują minioną epokę i stanowią pamiątkę po walce o demokratyzację społeczeństwa, Symbolizują skrzydła wolności.*

Ponadto, zdaniem respondentów dźwigi powinny zostać zachowane, ponieważ są:

- 1) piękne: *Są piękne, Przepięknie wyglądają na te Starówki, Bo ładnie wyglądają, Bo są na swój sposób piękne i majestatyczne, Bo super wyglądają, Cudowny widok, Czynią miasto piękniejszym, Bo są śliczne,*
- 2) unikalne: *Ponieważ są wyjątkowym śladem przemysłowych i politycznych przemian Gdańska, Ponieważ wyróżniają Gdańsk, Są jedyne w swoim rodzaju, Są unikalne, Są niepowtarzalne, Wyjątkowość, Są oryginalne,*
- 3) atrakcyjne: *Są widowiskowe, Podnoszą atrakcyjność i zarysowują specyfikę miasta, Są po prostu fajne, Są superowe.*

Dźwigi inspirują także działania artystyczne: *Industrialny styl dźwigów sprawia, iż są często fotografowane to prawdziwy rarytas dla fotografów zajmujących się tematyką przemysłową, Swoim kształtem inspirują artystów i architektów.*

Wszystkie te cechy sprawiają, że dźwigi stoczniowe już są atrakcją turystyczną, a zdaniem respondentów mogą w tej dziedzinie odgrywać jeszcze większą rolę: *Dziedzictwo, turystyka postindustrialna, Są one ważnym elementem również dla turystów, jeśli w Gdańsku zabraknie dźwigów turyści będą jeździć do Gdyni, Bo turyści je uwielbiają, Mogą stanowić, wraz z całym kompleksem, atrakcję turystyczną, Dużo ludzi przyjeżdża do Gdańska tylko ze względu na to by zobaczyć stocznię, a dźwigi są jej nieodłącznym elementem, Gdyby poprosić obcokrajowców o wymienienie 3 symboli miasta, usłyszeliśmy*

bezsprzecznie: Neptun, Bazylika Mariacka i owe dźwigi stoczniowe, Radość przyjeżdżających z głębi Polski na widok dźwigu portowego do coś niezwykłego, a stąd już niedaleko do zwiększonych dochodów miasta z turystyki.

Respondenci w swoich odpowiedziach wskazywali także mniej lub bardziej konkretne propozycje wykorzystania dźwigów stoczniowych, wśród nich przede wszystkim:

- 1) wkomponowanie w projektowaną zabudowę Młodego Miasta: *Wyobrażam sobie przyszłość w tym miejscu, Młode Miasto i nowoczesną, waterfrontową architekturę i wiem, że żurawie muszą tam być, Ożywienie miasta dzięki modzie na rewitalizację terenów przemysłowych, lofty itp; do zwiedzania jak w Rotterdamie, Są swego rodzaju ikoną miasta, kojarzą się z charakterem nadmorskim, stoczniowym, można je ciekawie wpleść w nowoczesną zabudowę, aby stanowiły element nietypowy, dekoracyjny, przyciągały zarówno turystów, jak i lokalną społeczność, Podobnie jak cała stocznia, która powinna być przekształcona w miasteczko artystów, którzy mogli by tam tworzyć i prezentować prace, Dźwigi jak olbrzymy mogą być strażnikami tożsamości Młodego Miasta w Gdańsku, Gdańsk bez dźwigów jest jak Wrocław bez Wyspy Słodowej. Miasto powinno zorganizować konkurs a projekt zagospodarowania terenów stoczni. Powinno się stworzyć parki rozrywki, skateparki, galerie i muzea. Świetny teren i przedsięwzięcie. Zachowałoby historie,*
- 2) budowanie wokół przestrzeni publicznej: *Przydało by się jakieś miejsce widokowe z ławeczką ;-), Adaptacja przestrzeni postindustrialnych na przestrzeń publiczną jest bardzo popularnym trendem, który nie powinien ominąć Polski, stocznia gdańska ze swoimi żurawiami to idealne miejsce do przeprowadzenia takiego projektu, Mogły by być również wykorzystane jako punkty widokowe,*
- 3) wykorzystanie jako muzeum historii Gdańska lub techniki – respondenci podkreślali możliwość pozostawienia jednego lub kilku dźwigów, co w opinii jednych byłoby uzupełnieniem Europejskiego Centrum Solidarności, według innych zdecydowanie lepszym rozwiązaniem niż budowa ECS,
- 4) wykorzystanie jako atrakcji turystycznej: *Są częścią historii miasta, walki z komunizmem, symbolem przeszłej epoki, poza tym taki obiekt w centrum*

miasta jest rzadkością i daje możliwość przyjrzenia się z bliskiej odległości dźwigom i może być jedną z atrakcji turystycznych, Gdańsk jako jedyne miasto w Polsce ma możliwość i dobrego eksponowania. Jeśli zorganizować by wokół nich odpowiednią infrastrukturę mogą być lokalną wieżą Eiffla,

- 5) wykorzystanie jako elementu promocji miasta: *Zamiast je usuwać, można by zrobić z nich użytek przynajmniej promocyjno-marketingowy!!, Mogą stać się także nową wizytówką obok starówki po zagospodarowaniu terenów postoczniovych.*

Przeciwnicy pozostawienia dźwigów stoczniowych odwoływali się przede wszystkim do argumentów estetycznych (dźwigi jako element szpecący miasto, 20,2%), wskazywali na brak ich funkcjonalności (dźwigi jako narzędzie przemysłu stoczniowego, 14,1%), co wiąże się także z podnoszonym postulatem wprowadzenia na terenie stoczni nowego zagospodarowania (13,5%). Wskazywano także na wysokie koszty ich utrzymania (13,5%).

Ponadto, respondenci wskazywali, że dźwigi nie są atrakcyjne, nie stanowią symbolu ani nie są zabytkami. Sprawiają, że koncentrujemy się na przeszłości, zamiast budować przyszłość. Dla części respondentów dźwigi są jedynie złomem.

Tab. 46. Przyczyny, dla których dźwigi stoczniowe nie powinny zostać zachowane (n = 163)

lp.	przyczyny, dla których dźwigi stoczniowe nie powinny zostać zachowane	%
1.	szpecą, są brzydkie	20,2
2.	nie pełnią swojej roli	14,1
3.	miejsce na nowe	13,5
4.	wysokie koszty utrzymania	13,5
5.	nie są zabytkiem	4,8
6.	są inne symbole	3,7
7.	przeszłość, nie przyszłość	1,8
8.	złom	6,1
9.	nie są atrakcyjne	0,6
10.	stare	1,2
11.	inne	14,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wskazać więcej niż 1 odpowiedź.

Respondenci odwołując się do argumentu, że dźwigi stoczniowe szpecą miejski krajobraz uzasadniali swoje wypowiedzi w taki sposób:

- 1) *Są brzydkie, a widoczny z zewnątrz teren stoczni to brud i bałagan - żadna wizytówka.*
- 2) *Są brzydkie, stare i nie pasują do nowoczesności.*

Wskazując na potrzebę wprowadzenia nowego zagospodarowania w rejonie Młodego Miasta osoby badane pisały np.:

- 1) *Podoba mi się plan przestrzenny bez dźwigów, nie chciałbym widoku z apartamentu na pomnik głupoty politycznej, tak potężnego przemysłu stoczniowego już się nie odbuduje, stocznia Gdynia 4 miejsce na świecie, stocznia szczecin 5 największych stoczni świata.*
- 2) *Niech miasto się rozwija, a nie tworzymy kolejnego pseudo skansenu, czy drugiego Biskupina.*

Wskazując na wysokie koszty utrzymania dźwigów osoby badane często pisały o celach, na które warto by przeznaczyć fundusze:

- 1) *Niewykorzystywane, generują koszty i szpecą, lepiej inwestować w straszące mosty czy wiadukty, które są potrzebne.*
- 2) *Szkoda pieniędzy. Już lepiej fundusze z utrzymywania tych dźwigów przeznaczyć na odnowienie Zieleniaka.*
- 3) *Bo jest wiele więcej ważniejszych rzeczy do zrobienia niż jakieś tam dźwigi.*
- 4) *Wysoki koszt utrzymania, można to zrobić za pomocą atrap lub ekranów.*

Wśród innych odpowiedzi przeciwników pozostawienia dźwigów pojawiły się jednak propozycje zostawienia pojedynczych żurawi jako rodzaju pomnika czy muzeum:

- 1) *Powinno się zostawić tylko kilka jako pamiątkę, nie wszystkie.*
- 2) *Jeden zostawić, a resztę sprzedać tym co chcą, a z resztą złomu sprzedać na złom i pieniądze przekazać na inne cele.*
- 3) *Szpecą, jeden można wstawić do muzeum - zachować, reszta to kupa stali która rdzewieje.*

Respondenci krytycznie odnosili się także do pozostawienia dźwigów, które ich zdaniem nie pełnią już swojej podstawowej roli:

- 1) *Trzeba było zachować stocznie a teraz, te dźwigi, to na psi gwizdek są tam potrzebne.*

- 2) Są zbędne i do niczego nie przydatne, mogą zagrażać bezpieczeństwu osób postronnych.

Wśród niektórych respondentów pojawiała się nadzieja na ponowny rozkwit przemysłu stocznioowego w Gdańsku: *Dźwigi kojarzą się ze stoczną i pytanie czy nowy właściciel stoczni nie będzie montował nowych. Wtedy warto ustalić aby były zielone :-).* Podnoszony był także argument braku renowacji dźwigów: *nikt o nie dba.*

Podsumowanie

Przeprowadzone badania wskazują na bardzo duże zainteresowanie dziedzictwem postocznioowym w Gdańsku. Świadczy o tym nie tylko duża liczba wypełnionych ankiet, ale także bardzo duża zgodność opinii respondentów. Jest to także jeden z nielicznych przypadków mobilizacji i aktywności zwolenników pewnych działań, a nie przeciwników i kontestatorów.

Przeprowadzone badania wskazują, że dźwigi stocznioowe na dobre zadomowiły się nie tylko w przestrzeni fizycznej wpisując się w miejski krajobraz. Na dobre zagościły także w świadomości społecznej – wskazywane są jako symbol miasta, świadek historii, a także zjawisko, które w dużej mierze determinuje klimat miasta oraz tożsamość Gdańska i jego mieszkańców. Dźwigi stocznioowe jawią się więc nie tylko jako obiekty, które mogą wpisać się w zabudowę Młodego Miasta, ale także jako duma gdańszczan, atrakcja turystyczna i znak marketingowy.

Najważniejsze wnioski płynące z badania to:

- 1) Dziedzictwo poprzemysłowe cieszy się wśród respondentów dużą popularnością. Zainteresowanie nim deklaruje 91,8% respondentów. W przypadku dziedzictwa postocznioowego w Gdańsku zainteresowanie to jest jeszcze wyższe – deklaruje je 93,2% badanych.
- 2) Dostrzeganie i ocena dźwigów stocznioowych uzależnione są przede wszystkim od postawy respondentów wobec postulatu ich zachowania (pozostałe zmienne to miejsce zamieszkania, płeć, wiek, wykształcenie). Osoby opowiadające się za pozostawieniem dźwigów stocznioowych częściej zauważają je w miejskim krajobrazie, częściej potrafią określić ich współczesne funkcje, dysponują większą wiedzą o ich historii.

- 3) Jedynie jedna trzecia (29,0%) respondentów opowiadających się przeciwko pozostawieniu dźwigów stoczniowych deklaruje, że je dostrzega. Ich negatywny stosunek do pozostawienia dźwigów wynikać więc może nie tyle z krytycznej postawy, co z braku wiedzy.
- 4) Zdaniem respondentów dźwigi stoczniowe najlepiej widoczne są z Góry Gradowej.
- 5) W opinii osób badanych dźwigi stoczniowe są przede wszystkim symbolem Gdańska (83,4%) oraz śladem historii (63,9%).
- 6) Zdecydowana większość respondentów (w sumie 97,7%) zgadza się z twierdzeniem, że dźwigi stoczniowe są ważnym elementem gdańskiego krajobrazu.
- 7) Także zdecydowana większość respondentów (w sumie 97,0%) opowiada się za pozostawieniem dźwigów stoczniowych w Gdańsku.
- 8) Zwolennicy zachowania dźwigów stoczniowych wskazują przede wszystkim na ich znaczenie symboliczne (34,6%), historyczne (21,3%) oraz krajobrazowe (19,6%).
- 9) Przeciwnicy zachowania dźwigów stoczniowych odwołują się przede wszystkim do argumentów estetycznych (20,2%) i ekonomicznych (13,5%). Wskazują także, że dźwigi nie pełnią już swojej pierwotnej roli (14,1%), w związku z czym tereny postoczniowe powinny zostać na nowo zagospodarowane (13,5%).
- 10) Badanie nie zostało zrealizowane na próbie reprezentatywnej. W badanej próbie zanotowano nadreprezentację kobiet (54,7% wobec 52,7% w Gdańsku i 51,7% w Polsce), respondentów w wieku 18-39 lat (87,9% wobec 32,5% w Gdańsku i w całej Polsce 34,0%) i osób z wyższym wykształceniem (69,2% wobec 17,0% w Gdańsku i w całej Polsce 9,9%).
- 11) Istnieją przesłanki pozwalające na stwierdzenie, że zdarzały się przypadki, gdy jedna osoba wypełniała ankietę kilkakrotnie. Przyjęte założenia badawcze uzasadniają jednak uwzględnienie tych przypadków w dalszych analizach.
- 12) Zrealizowane badanie miało charakter sondażowy, jego wyniki mogą być wskazówką do dalszych działań podejmowanych przez władze miasta, nie zobowiązują jednak do podjęcia decyzji.

Aneks 1. Spis tabel

Tab. 1	Strony, z których respondenci zostali przekierowani do ankiety (n = 9 966)	4
Tab. 2	Miejsce zamieszkania respondentów (n = 9 801)	5
Tab. 3	Płeć respondentów (n = 9 792)	5
Tab. 4	Struktura płci w 2010 roku – Polska i Gdańsk	5
Tab. 5	Wiek respondentów (n = 9 066)	6
Tab. 6	Struktura wieku w 2010 roku – Polska i Gdańsk	6
Tab. 7	Wykształcenie respondentów (n = 9 659)	6
Tab. 8	Struktura wykształcenia w 2002 roku – Polska i Gdańsk	7
Tab. 9	Czas wypełnienia ankiety (n = 9 966)	7
Tab. 10	Zainteresowanie dziedzictwem przemysłowym w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n = 9 701)	8
Tab. 11	Zainteresowanie dziedzictwem przemysłowym w zależności od płci respondentów (n = 9 692)	8
Tab. 12	Zainteresowanie dziedzictwem przemysłowym w zależności od wieku respondentów (n = 8 987)	9
Tab. 13	Zainteresowanie dziedzictwem przemysłowym w zależności od wykształcenia respondentów (n = 9 563)	9
Tab. 14	Zainteresowanie dziedzictwem przemysłowym w zależności od postawy respondentów wobec zachowania lub nie dźwigów stoczniowych (n = 9 733)	9
Tab. 15	Zainteresowanie dziedzictwem postoczniowym w Gdańsku w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n = 9 655) ...	10
Tab. 16	Zainteresowanie dziedzictwem postoczniowym w Gdańsku w zależności od płci respondentów (n = 9 646)	11
Tab. 17	Zainteresowanie dziedzictwem postoczniowym w Gdańsku w zależności od wieku respondentów (n = 8 943)	11
Tab. 18	Zainteresowanie dziedzictwem postoczniowym w Gdańsku w zależności od wykształcenia respondentów (n = 9 519)	11
Tab. 19	Zainteresowanie dziedzictwem postoczniowym w zależności od postawy respondentów wobec zachowania lub nie dźwigów stoczniowych (n = 9 683)	12
Tab. 20	Dostrzeganie dźwigów stoczniowych w Gdańsku w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n = 9 754)	13

Tab. 21	Dostrzeganie dźwigów stoczniowych w Gdańsku w zależności od płci respondentów (n = 9 744)	13
Tab. 22	Dostrzeganie dźwigów stoczniowych w Gdańsku w zależności od wieku respondentów (n = 9 028)	13
Tab. 23	Dostrzeganie dźwigów stoczniowych w Gdańsku w zależności od wykształcenia respondentów (n = 9 615)	14
Tab. 24	Dostrzeganie dźwigów stoczniowych w Gdańsku w zależności od postawy respondentów wobec zachowania lub nie dźwigów stoczniowych (n = 9 781)	14
Tab. 25	Znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n = 9 421)	15
Tab. 26	Znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne w zależności od płci respondentów (n = 9 412)	15
Tab. 27	Znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne w zależności od wieku respondentów (n = 8 759)	16
Tab. 28	Znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne w zależności od wykształcenia respondentów (n = 9 284)	16
Tab. 29	Znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne w zależności od postawy respondentów wobec zachowania lub nie dźwigów stoczniowych (n = 9 439)	16
Tab. 30	Miejsca, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne (n= 9 149)	17
Tab. 31	Funkcje przypisywane dźwigom stoczniowym w Gdańsku w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n = 9 801) ...	20
Tab. 32	Funkcje przypisywane dźwigom stoczniowym w Gdańsku w zależności od płci respondentów (n = 9 792)	20
Tab. 33	Funkcje przypisywane dźwigom stoczniowym w Gdańsku w zależności od wieku respondentów (n = 9 066)	21
Tab. 34	Funkcje przypisywane dźwigom stoczniowym w Gdańsku od wykształcenia respondentów (n = 9 659)	21
Tab. 35	Funkcje przypisywane dźwigom stoczniowym w Gdańsku w zależności od postawy respondentów wobec zachowania lub nie dźwigów stoczniowych (n = 9 831)	22
Tab. 36	Czy dźwigi stoczniowe są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n= 9 712)	23

Tab. 37	Czy dźwigi stoczniowe są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska w zależności od płci respondentów (n = 9 705)	23
Tab. 38	Czy dźwigi stoczniowe są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska w zależności od wieku respondentów (n = 8 988)	23
Tab. 39	Czy dźwigi stoczniowe są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska w zależności od wykształcenia respondentów (n = 9 583)	24
Tab. 40	Czy dźwigi stoczniowe są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska w zależności od postawy respondentów wobec zachowania lub nie dźwigów stoczniowych (n = 9 662)	24
Tab. 41	Czy dźwigi stoczniowe w Gdańsku powinny zostać zachowane w zależności od miejsca zamieszkania respondentów (n = 9 722) ...	25
Tab. 42	Czy dźwigi stoczniowe w Gdańsku powinny zostać zachowane w zależności od płci respondentów (n = 9 714)	25
Tab. 43	Czy dźwigi stoczniowe w Gdańsku powinny zostać zachowane w zależności od wieku respondentów (n = 8 996)	26
Tab. 44	Czy dźwigi stoczniowe w Gdańsku powinny zostać zachowane w zależności od wykształcenia respondentów (n = 9 831)	26
Tab. 45	Przyczyny, dla których dźwigi stoczniowe powinny zostać zachowane (n = 9 538)	27
Tab. 46	Przyczyny, dla których dźwigi stoczniowe nie powinny zostać zachowane (n = 163)	35

Aneks 2. Spis rycin

Ryc. 1	Zainteresowanie dziedzictwem poprzemysłowym (n = 9 827)	8
Ryc. 2	Zainteresowanie dziedzictwem postoczniowym w Gdańsku w % (n = 9 774)	10
Ryc. 3	Dostrzeganie dźwigów stoczniowych w Gdańsku w % (n = 9 865) ..	12
Ryc. 4	Znajomość miejsc, z których dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne w % (n = 9 519)	15
Ryc. 5	Funkcje przypisywane dźwigom stoczniowym w Gdańsku w % (n = 9 966)	18
Ryc. 6	Czy dźwigi stoczniowe są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska w % (n = 9 826)	22
Ryc. 7	Czy dźwigi stoczniowe w Gdańsku powinny zostać zachowane (n = 9 831)	25

Aneks 3. Kwestionariusz ankiety

Szanowni Państwo,

Biuro Rozwoju Gdańska przygotowuje „Studium krajobrazowe Młodego Miasta ze szczególnym uwzględnieniem dźwigów”, zwracamy się więc do Państwa z prośbą o udział w krótkim badaniu dotyczącym postrzegania i znaczenia dźwigów stoczniowych w Gdańsku.

Prosimy o udzielenie odpowiedzi przez wskazanie wybranej opcji lub wpisanie odpowiedzi we wskazanym miejscu.

1. Czy jest Pan(i) zainteresowany(a) dziedzictwem przemysłowym, tzn. architekturą przemysłową, zabytkami techniki, muzeami techniki?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

2. Czy jest Pan(i) zainteresowany(a) dziedzictwem przemysłowym związanym z działalnością stoczni w Gdańsku?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

3. Czy zwraca Pan(i) uwagę na dźwigi stoczniowe w Gdańsku?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie - proszę przejść do pytania 5
4. zdecydowanie nie - proszę przejść do pytania 5
5. trudno powiedzieć - proszę przejść do pytania 5

4. Czy zna Pan(i) miejsce w Gdańsku, z którego dźwigi stoczniowe są bardzo dobrze widoczne?

1. tak
2. nie – proszę przejść do pytania 6

5. Proszę wskazać lokalizację tego miejsca (ulica, charakterystyczne obiekty w sąsiedztwie itp.)

.....

6. Jaka rolę Pana(i) zdaniem pełnią dźwigi stoczniowe w Gdańsku? (Proszę wybrać do 3 odpowiedzi)

1. są symbolem Gdańska
2. są śladem historii
3. kojarzą się z Solidarnością
4. urozmaicają krajobraz Gdańska
5. kojarzą się z miastem portowym
6. są narzędziem wykorzystywanym w przemyśle stoczniowym

7. są reliktem minionej epoki
8. inną (proszę wpisać jaką)
9. nie pełnią żadnej roli

7. Czy Pana(i) zdaniem dźwigi stoczniowe są ważnym elementem w krajobrazie Gdańska?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

8. Czy dźwigi stoczniowe w Gdańsku powinny zostać zachowane?

1. tak – proszę przejść do pytania 9
2. nie – proszę przejść do pytania 10
3. trudno powiedzieć – proszę przejść do pytania 11

9. Dlaczego dźwigi stoczniowe powinny zostać zachowane?

.....

10. Dlaczego dźwigi stoczniowe nie powinny zostać zachowane?

.....

11. Miejsce zamieszkania

1. Gdańsk
2. poza Gdańskiem

12. Płeć

1. kobieta
2. mężczyzna

13. Wiek (proszę wpisać lata)

14. Wykształcenie

1. niepełne podstawowe
2. podstawowe
3. gimnazjalne
4. zawodowe
5. średnie
6. policealne/pomaturalne
7. wyższe

15. Inne uwagi

.....

Dziękujemy za udział w badaniu!